

Asia: VN/13206/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi vetymarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Metsähallitus pitää vetymarkkinalain valmistelua ja EU:n kaasumarkkinasääntelyn toimeenpanoa tärkeänä ja ajankohtaisena. Esitys luo välttämättömät puitteet vetymarkkinoiden kehittymiselle Suomessa sekä tukee investointien ennakoitavuutta ja energiajärjestelmän hiilestä irtautumista.

Vetymarkkinalainsäädännöllä on keskeinen merkitys uusiutuvan sähkön kysynnän kasvulle. Suomen olosuhteissa vetytalouden kehitys perustuu pitkälti tuulivoimaan, ja pitkällä tähtäimellä erityisesti merituulivoimaan. Näin ollen lakiluonnoksen vaikutukset ulottuvat tuulivoimahankkeiden toteutusedellytyksiin.

Metsähallitus korostaa, että vetymarkkinalainsäädännön tulee tukea investointien toteutumista Suomessa sekä varmistaa ennakoitava ja kilpailukykyinen toimintaympäristö suurille teollisille hankkeille.

Erityisen myönteistä on, että sääntelyssä tunnistetaan vetymarkkinoiden varhainen kehitysvaihe ja mahdollistetaan siirtymäkauden joustavat ratkaisut ennen täyden markkinamallin käyttöönottoa vuonna 2033.

Metsähallitus korostaa, että sääntelyn tulee tukea samanaikaisesti:

- laajamittaista uusiutuvan energian tuotantoa
- energian jatkojalostusta Suomessa
- infrastruktuurin kustannustehokasta ja vaiheittaista kehittämistä

Metsähallituksen rooli valtion maa- ja vesialueilla:

Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka tuottaa luonnonvara-alan palveluja monipuoliselle asiakaskunnalle kansalaisista suuryrityksiin. Käytämme, hoidamme ja suojelemme valtion maa- ja vesialueita kestävästi ja sovitamme yhteen erilaisia omistajan, sidosryhmien ja asiakkaiden odotuksia. Metsähallituksen toiminnassa yhdistyvät maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen, alueiden kehittäminen, yhteiskunnalliset velvoitteet ja sille säädettyt julkiset hallintotehtävät. Toimimme valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana ja kehittäjänä. Uusiutuvan energian saralla kehitämme ja myymme maa- ja merituulivoimahankkeita, aurinkovoimahankkeita ja toimimme näissä vuokranantajan roolissa. Merituulivoiman saralla vastaamme aluevesien alkuvaiheen hankekehityksestä ja huutokaupoista.

Vetymarkkinalain toimeenpanossa Metsähallituksen rooli korostuu erityisesti:

- hankkeiden sijoittumisen mahdollistajana
- alueiden yhteensovittajana (energia, luonto, muu käyttö)
- infrastruktuurin alueellisen kehityksen alustana

On tärkeää, että sääntely tunnistaa valtion maa- ja vesialueiden strategisen merkityksen energiasiirtymässä ja mahdollistaa niiden tarkoituksenmukaisen ja kestäväen käytön vetytalouden edistämässä osana alueiden eri käyttömuotojen yhteensovittamista.

Metsähallituksen näkökulmasta vetytalouden kehittämistä on arvioitava osana valtion maa- ja vesialueiden kokonaisvaltaista käyttöä, hoitoa ja suojelua. Uusiutuvan energian ja vetyinfrastruktuurin kehittäminen on sovittava yhteen luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, kulttuuriarvojen, poronhoidon, saamelaiden oikeuksien sekä muiden alueiden käyttöön liittyvien yhteiskunnallisten velvoitteiden kanssa. Sääntelyn tulisi siten tukea paitsi investointien toteutumista myös kestävää ja ennakoivaa alueidenkäytön kokonaisratkaisua.

Maankäyttö ja alueiden yhteensovittaminen:

Vetymarkkinalain vaikutukset kohdistuvat laajasti maankäyttöön:

- uusiutuvan energian tuotanto
- siirtoinfrastruktuuri (vetyputket, sähköverkot)
- varastointi ja jalostus

Metsähallitus korostaa, että:

- maankäytön suunnittelu tulee tehdä integroidusti yli sektorirajojen
- infrastruktuurin sijoittumista tulee ohjata ennakoivasti
- alueiden suunnittelussa tulee tunnistaa myös luonnonsuojeluun, virkistyskäyttöön, poronhoitoon, kulttuuriarvoihin ja muihin yhteiskunnallisiin velvoitteisiin liittyvät reunaehdot

Raportin mukaisesti vetytalous kehittyy alkuvaiheessa paikallisten klustereiden ympärille. Metsähallitus pitää tätä lähtökohtaa perusteltuna ja korostaa teollisuusalueiden ja energia-alueiden yhteissijoittumista. On erittäin tärkeää, että merituulivoiman ja maatuulivoiman kytkeminen vetytuotantoon mahdollisesta ja edistetään alueellisten “vetylaaksojen” kehittämistä

Tuulivoiman näkökulma:

Maatuulivoima:

Maatuulivoima tarjoaa nopeimmin skaalautuvan sähkönlähteen vedyn tuotantoon. Sääntelyn tulee mahdollistaa joustavan liittymisen vetyverkkoihin, tukea paikallisia tuotanto–kulutusratkaisuja, huomioida maankäytön yhteensovittaminen muiden käyttömuotojen kanssa.

Merituulivoima:

Merituulivoimalla on keskeinen rooli laajamittaisen vetyteollisuuden mahdollistajana

Metsähallitus korostaa:

- vedyn tuotannon mahdollistamista rannikolla ja tulevaisuudessa myös merialueilla
- tarvetta yhdistää sähkö- ja mahdollinen vetyinfra rannikkoalueilla
- merituulivoiman ja vetytalouden integrointi vaatii ennakoivaa infrastruktuurisuunnittelua
- lupa- ja kaavoitusprosessien sujuvuus on kriittistä

Aurinkovoiman rooli:

Aurinkovoima täydentää tuulivoimaa, tasapainottaa tuotantoa ja mahdollistaa hybridihankkeet. Vetymarkkinalain näkökulmasta hajautettu tuotanto korostaa tarvetta joustaville liityntäratkaisuille ja pienemmät paikalliset ratkaisut voivat olla keskeisiä alkuvaiheessa.

Infrastrukturi ja verkot:

Metsähallitus pitää hyvänä, että siirtymäkaudella sallitaan neuvoteltu verkkoon pääsy ja että täysi sääntely tulee voimaan vasta markkinoiden kehittyessä. Vetyinfrastrukturi kehittyy kysyntälähtöisesti ja siirtoverkkojen rakentaminen edellyttää taas riittävää volyymia ja siksi paikalliset ratkaisut ovat alkuvaiheessa keskiössä. On tärkeää huomioida sekä infrastruktuurin suunnittelun kytkeminen energiantuotantoalueisiin että rannikko- ja logististen solmukohtien merkitys. Myös sähköverkon kehittäminen tulisi huomioida kokonaiskuvassa.

Vetytalouden kehittymisen onnistuminen riippuu ratkaisevasti maankäytön, infrastruktuurin ja energiantuotannon yhteensovittamisesta. Valtion alueilla voidaan muodostaa ratkaisevia kokonaisuuksia, jotka mahdollistavat Suomen aseman vetytalouden edelläkävijänä.

Niemelä Juha
Metsähallitus

Ruokosuo Alina
Metsähallitus